

До відома підприємств, що надають місця учням ДНЗ «ОВПУ МТС» для проходження виробничого навчання та виробничої практики

Порядок проходження виробничого навчання та виробничої практики учнями ДНЗ «ОВПУ МТС» регулюється Законом України «Про освіту», Законом України «Про професійно – технічну освіту», Порядком надання робочих місць для проходження учнями, слухачами професійно технічних навчальних закладів виробничого навчання та виробничої практики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 07.06.1999 № 992 (далі – Порядок № 992) та іншими нормативно-правовими актами.

Так, згідно зі ст. 29 Закону України «Про професійно – технічну освіту» та пункту 2 Порядку № 992 для проходження виробничого навчання чи виробничої практики учнями (слухачами) ПТНЗ підприємства незалежно від форми власності та підпорядкування надають робочі місця або навчально-виробничі ділянки відповідно до укладених із професійно-технічними навчальними закладами договорів про навчально-виробничу практику. Такі підприємства є **базами практики**.

Між ПТНЗ та базою практики, відповідно до п. 8 Порядку № 992, не пізніше двох тижнів до початку виробничого навчання та виробничої практики укладаються договори про навчально – виробничу практику. Такі договори складаються на основі типового договору, наведеного у Порядку № 992, і повинен містити інформацію про кількість учнів за професіями, спеціальностями та спеціалізаціями, терміни, умови і порядок проведення виробничого навчання та виробничої практики, забезпечення відповідних умов і безпеки праці на рівні нормативних вимог, інші взаємні зобов'язання сторін та термін дії договору.

Обов'язки сторін щодо проходження і проведення практики

Згідно з пунктом 15 Порядку № 992, направляючи учнів (слухачів) на виробниче навчання та виробничу практику, **ПТНЗ зобов'язане:**

- не пізніше ніж за тиждень до початку виробничого навчання та виробничої практики надати базі практики перелік учнів (слухачів), які мають проходити практику, зазначивши прізвища майстрів виробничого навчання навчальних груп — керівників професійно-практичної підготовки від навчальних закладів, та навчальні програми з виробничого навчання та виробничої практики;
- забезпечувати попередню професійно-теоретичну та професійно-практичну підготовку учнів, слухачів, які направляються для проходження виробничого навчання та виробничої практики,

вивчення ними правил технічної експлуатації виробничого обладнання, правил і норм охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії, правил внутрішнього трудового розпорядку підприємств та інших правил і норм, установлених для відповідних професій, спеціальностей, спеціалізацій та рівнів кваліфікації, правильне використання засобів індивідуального захисту, а також економне витрачання учнями, слухачами сировини, матеріалів, енергетичних та інших ресурсів;

- здійснювати навчально-методичне керівництво виробничим навчанням та виробничою практикою учнів (слухачів);
- стежити за якісним проведенням професійно-практичної підготовки учнів (слухачів)-практикантів;
- якщо з учнями (слухачами) під час проходження виробничого навчання та виробничої практики сталися нещасні випадки, брати участь у їх розслідуванні.

Згідно з п. 11 Порядку № 992, приймаючи учнів (слухачів)-практикантів на виробниче навчання та виробничу практику, **база практики бере на себе зобов'язання:**

- створювати необхідні і безпечні умови праці відповідно до змісту навчальних програм, законодавства про працю, у тому числі про охорону праці, та нормативно-правових актів у сфері професійно-технічної освіти та забезпечувати опанування учнями, слухачами нової техніки і технологій виробництва, передових методів праці;

- проводити інструктажі з охорони праці, правил поведінки на робочих місцях та на підприємствах, змісту роботи чи обслуговування робочих місць або навчально-виробничих ділянок у порядку, передбаченому для працівників відповідних професій, спеціальностей підприємств та у разі потреби навчати учнів, слухачів безпечних методів праці;

- створювати умови для повного і продуктивного завантаження учнів, слухачів на кожному робочому місці або навчально-виробничій ділянці на час проведення виробничого навчання та виробничої практики, не допускати простоїв і використання їх на роботах, що не відповідають навчальним програмам та майбутнім професіям, спеціальностям і спеціалізаціям;

- забезпечувати учнів, слухачів та, якщо цього потребують умови виробництва чи сфери послуг, майстрів виробничого навчання на період виробничого навчання та виробничої практики спеціально, іншими засобами індивідуального захисту та лікувально-профілактичне обслуговування за нормами, встановленими для відповідних штатних працівників підприємств;

- надавати учням, слухачам та майстрам виробничого навчання можливість користуватися лабораторіями, кабінетами, майстернями, бібліотеками, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання навчальних програм та відповідних завдань;

- забезпечувати технічний контроль, облік виконаних кожним учнем, слухачем робіт та оплату їх праці за фактично виконаний обсяг робіт відповідно до встановлених норм праці (норми часу, виробітку, обслуговування, посадові обов'язки) відповідно до законодавства;

- здійснювати технічне керівництво роботою учнів, слухачів і контролювати роботу інженерно-технічних працівників та кваліфікованих робітників підприємств, які залучаються для керівництва виробничим навчанням та виробничою практикою.

Учні (слухачі)-практиканти, проходячи виробниче навчання або виробничу практику, повинні пам'ятати, що від часу прийняття їх на робочі місця або навчально-виробничі дільниці на них поширюється обов'язок виконувати правила та норми з охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії, правила внутрішнього трудового розпорядку, що діють на базі практики.

Згідно з пунктом 9 Порядку № 992 керівник підприємства (бази практики) перед початком виробничого навчання та виробничої практики повинен видати відповідний **наказ**, у якому зазначити інформацію про:

- персональний розподіл учнів (слухачів) ПТНЗ на робочі місця або навчально-виробничі дільниці виробничих підрозділів;

- створення учнівських самостійних навчально-виробничих підрозділів;

- визначені конкретні види робіт для учнів (слухачів)-практикантів, які повинні відповідати змісту навчальних програм;

- призначення з-поміж інженерно-технічних працівників та кваліфікованих робітників підприємства відповідальних за проведення виробничого навчання та виробничої практики (тобто керівників практики від бази практики);

- заходи щодо забезпечення умов і безпеки праці на рівні нормативних вимог;
- систему оплати праці учнів (слухачів)-практикантів.

Гарантії для учнів (слухачів)-практикантів

Згідно з п. 7 Порядку № 992 на час виробничого навчання та виробничої практики учні (слухачі)-практиканти ПТНЗ не включаються до складу (переліку) працівників підприємства — бази практики. При цьому тривалість їхньої роботи не має перевищувати тривалості робочого часу, встановленого законодавством для відповідної категорії працівників та обов'язково повинна відповідати часу, визначеному навчальними планами або програмами навчального закладу.

Також варто звернути увагу: пунктом 17 Порядку № 992 безпосередньо обумовлюється, що за роботу, виконану учнями (слухачами)-практикантами відповідно до виробничих завдань за період виробничого навчання та виробничої практики, підприємство — база практики повинно нараховувати їм заробітну плату. Нарахування заробітної плати учням (слухачам)-практикантам повинно провадитися згідно з установленими системами оплати праці за нормами, розцінками, ставками (окладами) з урахуванням коефіцієнтів, доплат та надбавок. Крім цього, слід зазначити, що відповідно до ст. 95 КЗпП України, заробітна плата за просту некваліфіковану працю має бути не менша від мінімальної.

Виплата нарахованого заробітку учням (слухачам)-практикантам повинна відбуватися: або через навчальний заклад (перерахуванням цих коштів на розрахунковий рахунок ПТНЗ), або безпосередньо через підприємство — базу практики не пізніше як за п'ять днів після виплати заробітної плати працівникам підприємства.

Разом з тим існує **обмеження** для виплати заробітної плати учням (слухачам) ПТНЗ, а саме: 50% заробітної плати, нарахованої їм за час виробничого навчання і виробничої практики, повинно бути направлено на рахунок навчального закладу для здійснення його статутної діяльності, зміцнення навчально-матеріальної бази, на соціальний захист учнів (слухачів), проведення культурно-масової і фізкультурно-спортивної роботи. Це передбачено ч. 4 ст. 53 Закону України «Про освіту», ст. 50 Закону України «Про професійно – технічну освіту» та п. 18 Порядку № 992. Питання щодо направлення п'ятдесяти відсотків заробітної плати учнів на рахунок професійно-технічного навчального закладу для використання у зазначених цілях вирішуються ним разом з підприємством, де учні проходять виробниче навчання та виробничу практику, в кожному конкретному випадку з урахуванням наявності

підстав та доцільності і обумовлюються в договорі про надання робочих місць як додаткові зобов'язання підприємства.

Згідно з п. 12 Порядку № 992, якщо учнів (слухачів) ПТНЗ направлено на виробниче навчання та виробничу практику поза місцем розташування навчального закладу, підприємство може оплатити вартість їхнього проїзду до місць виконання робіт і назад та створює для них потрібні житлово-побутові умови.